

- ร่าง -

“จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. 2562

**Change
For Good**
เปลี่ยนเพื่อโลกที่ดีกว่า

แผน
ปฏิบัติการ
จัดการ
ขยะมูลฝอย
ชุมชน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	6
• ความเป็นมา	6
• เป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559-2564	6
• บทบาท หน้าที่ และพันธกิจของกระทรวงมหาดไทยภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559-2564	7
บทที่ 2 สถานการณ์การดำเนินงาน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561	10
• สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ ประจำปี พ.ศ. 2561	10
• สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์	11
• ผลการดำเนินงานที่โดดเด่นของจังหวัดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ	13
• สรุปนโยบายของนายกรัฐมนตรีในพิธีมอบรางวัลการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2561	15
บทที่ 3 แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. 2562	17
• กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย	17
• พันธกิจ	17
• วัตถุประสงค์	18
• เป้าหมายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ	18
• เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการฯ ประจำปี พ.ศ. 2562	19
➢ ด้านการบริหารจัดการ	19
➢ ด้านการจัดการขยะต้นทาง	19
➢ ด้านการจัดการขยะกลางทาง	20
➢ ด้านการจัดการขยะปลายทาง	20
➢ เป้าหมายอื่นๆ	20
• คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าประสงค์	21
➢ ด้านการบริหารจัดการ	21
➢ ด้านการจัดการขยะต้นทาง	21

➤ ด้านการจัดการขยะกลางทาง	24
➤ ด้านการจัดการขยะปลายทาง	24
➤ เป้าหมายอื่นๆ	26
● มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	27
ให้ประสบความสำเร็จ	
➤ มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	28
➤ มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	29
➤ มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	31
➤ มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามเป้าหมายอื่นๆ	33
● มาตรการและแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ	38
➤ มาตรการและแนวทางการจัดการบริหารจัดการ	38
➤ มาตรการและแนวทางการจัดการขยะต้นทาง	40
➤ มาตรการและแนวทางการจัดการขยะกลางทาง	48
➤ มาตรการและแนวทางการจัดการขยะปลายทาง	49
➤ มาตรการและแนวทางเป้าหมายอื่นๆ	51
➤ มาตรการและแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง	56

มติชน สุดสัปดาห์ Matchon Weekend Circulation: 500,000 Ad Rate: 480	Section: First Section/- วันที่: ศุกร์ 12 - พฤหัสบดี 18 ตุลาคม 2561 ปีที่: 38 ฉบับที่: 1991 หน้า: 46(กลาง)		
	Col.Inch: 68.59	Ad Value: 32,923.20	PRValue (x3): 98,769.60
คอลัมน์: สิ่งแวดล้อม: โลกร้อนเพราะมือเรา (149) 'ลำพูน' จังหวัดสะอาด			

สืบแวกล้อม
 ทวีศักดิ์ บุครตัน
 tawesak@yahoo.com

โลกร้อนเพราะมือเรา (149) 'ลำพูน' จังหวัดสะอาด

พ พ.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ทศวรรษฯ ผู้การพิทักษ์อย่างยั่งยืน" เมื่อคืนวันศุกร์ที่ 5 ตุลาคม มีประเด็นน่าสนใจเรื่องจังหวัดลำพูน ครีวรางวัล "จังหวัดสะอาด" 2 ปีซ้อน

นายกฯ ประยุทธ์บอกว่า จังหวัดสะอาดเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ "ประเทศไทยไร้ขยะ"

แผนปฏิบัติการดังกล่าว นายกฯ ประยุทธ์อธิบายว่ามี 3 ระยะ

ระยะที่ 1 ต้นทาง คือลดปริมาณและส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ทุกครัวเรือน ทุกชุมชน
 ระยะที่ 2 กลางทาง เป็นการจัดการขยะเก็บและขนอย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 3 ปลายทาง หมายถึงขยะมูลฝอยต้องถูกกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ "3 R : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่" หรือหลักสากลที่เรียกว่า 3 อาร์ (3 R : Reduce Reuse and Recycle)

“ลำพูนเป็นต้นแบบด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน จังหวัดสะอาดที่ทำมาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ตามแนวทางพระราชบัญญัติฯ ภาคส่วนได้ร่วมแรงร่วมใจบริหารจัดการด้วยกัน ทั้งผู้บริหารระดับจังหวัด ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ ภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และประชาชนใน

ทุกหมู่บ้าน ชุมชน ต่างให้ความร่วมมือกัน พ.อ.ประยุทธ์กล่าวชื่นชม

นายกฯ ยังบรรยายฝากกระทรวงท้องถิ่นด้วย อาทิ การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยต้นทางหรือแหล่งกำเนิด การทำความสะอาดกับร้านค้าต่างๆ เพื่อรณรงค์ลด ละ เลิก การใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหารที่ย่อยสลายยากและมีผลกระทบต่อสุขภาพ การคัดแยกขยะเปียก ในศูนย์อาหาร ร้านค้า สถานประกอบการ การขับเคลื่อนงานของจิตอาสาและอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ใช้เวลาร่วมในชั่วโมงภาคเรียน ร่วมกันสร้างสวรรค์เพื่อจัดการขยะโดยการนำขยะสดกลับมากำใช้ประโยชน์ใหม่

นายกฯ กล่าวถึงรางวัลชุมชนสิ่งแวดล้อมของจังหวัดลำพูน เช่น นำคัดแยกขยะเปียกในครัวเรือนมาทำปุ๋ยหมัก แลียงสัตว์ แลียงไก่เดือนทำน้ำหมักชีวภาพ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เฉลี่ยเดือนละ 290,000 บาท

เก็บขยะพลาสติกมากัดเป็นก้อนโดยใช้เครื่องอัดพลาสติก โดยมีบริษัทกรีนโสมไปรับซื้อในราคา กิโลกรัมละ 2 บาท นำไปผลิตเป็นไม้กันเชื้อเพลิง รายได้จากการขายขยะพลาสติกนำไปจัดมาหมู่บ้าน และจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกองทุนขยะของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีรายได้จากการนำขยะรีไซเคิลมาบริจาค รายได้นำเข้ากองทุนผู้สูงอายุของ

หมู่บ้าน เพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในกลุ่ม เช่น จ่ายเป็นเงินฝากบัญชีเงินออมผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีโครงการลำพูนเมืองสะอาดปราศจากโฟม (No Foam) ทั้งจังหวัด ถือเป็นจังหวัดแรกของประเทศไทยที่ลด ละ เลิกการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร แล้วส่งเสริมให้ใช้วัสดุธรรมชาติทดแทน ช่วยลดขยะที่ย่อยสลายยาก และช่วยให้ชาวลำพูนมีสุขภาพดี

ส่วนการจัดมอบรางวัลจังหวัดสะอาดประจำปี 2561 นั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยเป็นแม่งาน พิจารณาเลือกรางวัลตามระดับกลุ่มจังหวัด

จังหวัดลำพูนคว้ารางวัลชนะเลิศในกลุ่มจังหวัดขนาดเล็ก

จังหวัดเลยได้รางวัลชนะเลิศในกลุ่มจังหวัดขนาดกลาง และจังหวัดชลบุรี ชนะเลิศในกลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่

ถ ย้อนกลับไปดูข้อมูลที่มาที่ไปโครงการคัดแยกขยะของจังหวัดลำพูนหนึ่งแห่งมานานตั้งแต่ปี 2547 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เวลาลบถูกรณรงค์ให้ประชาชนทุกชุมชนคัดแยกขยะนานถึง 8 ปี จนกระทั่งประสบความสำเร็จในปี 2555 เมื่อชุมชนบ้านป่าเป้า ต.อุโมงค์ ครีวรางวัลชุมชนปลอดขยะต้นแบบระดับประเทศ จากนั้นอีก 2 ปีต่อมา ชุมชนบ้านน้ำพุ ต.ป่าสัก อ.เมืองลำพูน และชุมชนบ้านป่าขุย ต.แม่แรง อ.ป่าซาง ได้ริบรางวัลชุมชนปลอดขยะระดับกลาง ปี 2560 หมู่บ้านป่าตั้งงาม หมู่ที่ 3 ตำบลป่าสัก อ.เมืองลำพูน ได้ริบรางวัลชนะเลิศระดับประเทศขนาดเล็ก

การเดินตามแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะทำให้ปริมาณขยะในจังหวัดลำพูนลดลงจนได้ขีดมีชุมชนและหมู่บ้านต้นแบบการจัดการขยะ 295 แห่งจัดตั้งจุดทิ้งขยะอันตรายใน 608 หมู่บ้าน มีระบบจัดการขยะติดเชื้อและขยะจากอุตสาหกรรม ตามหลักวิชาการ และทำโครงการปฎิหมักจากเศษอาหารและขยะเปียกจนเห็นผล ทางจังหวัดลำพูนประกาศเป็นจังหวัดปลอดขยะเปียกในวันที่ 1 กันยายน 2560

เมื่อลำพูนได้รับรางวัล "จังหวัดสะอาดอันดับ 1 ของประเทศ" ในใบแรก ผู้ว่าฯ ต่อยอดด้วยการเปิดโครงการ "ลำพูนเมืองสะอาด ปราศจากโฟม" เน้นให้ประชาชน ร้านค้า ตลาด ครัว ร่วมกันรณรงค์ลด ละ เลิก การใช้โฟมเพื่อสุขภาพและในทางประเพณีและในร้านขายอาหารหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มติชน สุดสัปดาห์ Matchan Weekend Circulation: 500,000 Ad Rate: 480	Section: First Section/- วันที่: ศุกร์ 12 - พฤหัสบดี 18 ตุลาคม 2561			
	ปีที่: 38	ฉบับที่: 1991	หน้า: 46(กลาง)	ศิลปิน: สีสี่
Col.Inch: 68.59	Ad Value: 32,923.20	PRValue (x3): 98,769.60	คอลัมน์: สิ่งแวดล้อม: โลกออนไลน์เพราะมือเรา (149) 'สำหุน' จังหวัดสะอาด	

ถิ่นจังหวัดลำพูน จัดทำบันทึก
ข้อตกลงความร่วมมือกับคนใน
ชุมชน

เส้นทาง "สำหุน" ในการเปลี่ยน
โฉมให้เป็นจังหวัดสะอาดจน
กระทั่งได้รับรางวัล 2 ปีติดๆ กัน จึงไม่ใช่เรื่อง
ง่าย หากทำต่อเนื่องมานานกว่า 20 ปี

ถึงกระนั้นจังหวัดลำพูนจะเป็นเมืองสะอาด
แต่ก็เป็นพื้นที่เล็กๆ เมื่อเทียบกับสัดส่วน
ประเทศ มีพื้นที่อีกมากมายยังคงเป็นเขต
สภาก่อตั้งไม่ได้ด้วยขยะ เศรษฐกิจ

! เมื่อเดือนที่แล้ว นายฯ ประยุทธ์บอกว่า แต่ละ
วันคนไทยสร้างขยะ 1.4 กิโลกรัมต่อวันเฉลี่ย
มีขยะทั่วประเทศ 27 ล้านตันต่อปี
ปริมาณขยะสะสมอยู่ที่ประเทศนี้วันมีจำนวน
มากเท่าไร

ทราบโคโยมีคน ยังมีชุมชน ปัญหาขยะจึง
เป็นเรื่องใหญ่ที่แก้กันอย่างมุ่งมั่นและจริงจัง
ทางออกของปัญหาคือ ทำอย่างไรคนไทยจะ
มีสำนึกคนไทยให้ทั้งขยะเป็นที่เป็นทาง

ทำอย่างไรจึงจะปลูกให้ทุกคนช่วยกันลด
ปริมาณขยะ ทั้งขยะที่น้อยที่สุด และสามารถ
แยกขยะแต่ละประเภทอย่างมีระเบียบแบบแผน
ทำอย่างไรจึงให้แต่ละพื้นที่สามารถเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะ นำขยะ
ไปกำจัดและนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

นี่เป็นทางออกที่ดีที่สุดของการแก้ปัญหา
ขยะในประเทศไทยซึ่งมีผลลัพท์ออกมาแล้ว
เช่นจังหวัดลำพูน

ก ต้องขอบคุณนายฯ คนนี้ที่จุดกระแส
ขยะจนกระทั่งกลายเป็นวาระแห่งชาติ
อาจจะกล่าวได้ว่า พล.อ.ประยุทธ์เป็นผู้นำที่
ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมากที่สุดคนหนึ่งใน
ประวัติศาสตร์ชาติไทย

แต่ก็ยังอดสงสัยไม่ได้ว่า การเลือกตั้งครั้งใหม่
ในเดือนกุมภาพันธ์ปีหน้า (ถ้ามี) การเมืองพลิก
พล.อ.ประยุทธ์หมดโอกาสนั่งเก้าอี้ นายฯ อีก
รอบ

ผู้นำใหม่ที่ก้าวขึ้นมารับบริหารประเทศแทน
จะเดินหน้าสานต่อนโยบาย "ประเทศไทย
ไร้ขยะ" หรือไม่? ●

การมอบนโยบายของพลเอก อุนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในพิธีมอบรางวัลองค์กรจัดการสิ่งแวดล้อมดีเด่น “โครงการมือถือเก่าไป ชีวิตใหม่มา เพื่อมอบหนังสือให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก”

เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. พลเอก อุนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลองค์กรจัดการสิ่งแวดล้อมดีเด่น โครงการมือถือเก่าไป ชีวิตใหม่มา เพื่อมอบหนังสือให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นโครงการที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) บริษัท นานามีบุ๊คส์ จำกัด และคณะทำงานโครงการมือถือเก่าไป ชีวิตใหม่มา ร่วมมือกันดำเนินการ โดยมี นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมงานกว่า ๑,๐๐๐ คน ณ ห้องมโหฬารรังสรรค์ สโมสรทหารบก ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

การแก้ไขปัญหาขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัญหาสำคัญและสะสมมายาวนาน รัฐบาลถือเป็นวาระแห่งชาติที่จะต้องแก้ไข จึงมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานที่จะต้องขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะในภาพรวมทั้งประเทศ เช่น เรื่องของการประกวดจังหวัดสะอาด การจัดกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันประเทศไทยมีขยะอิเล็กทรอนิกส์ตกค้างเพื่อรอการกำจัดอยู่ในประเทศเรากว่า 5 แสนตัน และขยะครัวเรือนตกค้างกว่า 20 ล้านตัน

แนวทางการจัดการขยะ ให้ใช้หลัก 3ช คือ ใช้น้อย (Reduce) ใช้ซ้ำ (Reuse) และ นำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) 3Rs สำหรับขยะจากครัวเรือนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำป้ายกำหนดสี เพื่อแยกขยะใส่ถุงจำนวน 4 ประเภท 1. สีเหลืองเป็นขยะรีไซเคิล 2. สีแดง เป็นขยะอันตราย 3. สีเขียว เป็นขยะเปียก และ 4. สีน้ำเงิน เป็นขยะทั่วไป สำหรับขยะในพื้นที่สาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งถังขยะเป็น 2 สี คือ 1.ขยะรีไซเคิล สีเหลือง 2.ขยะทั่วไป/ขยะอินทรีย์ โดยแนวทางในการจัดเก็บขยะและการกำจัดขยะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการโดยวิธีที่เหมาะสม และให้กระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้กำกับดูแลตามกฎหมาย

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายของประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม มุ่งสู่การแก้ไขปัญหาขยะอย่างยั่งยืน ลดผลกระทบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีวิธีการสำคัญ ได้แก่ การลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือขยะอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ การเก็บขนขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ การกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงานหรือเชื้อเพลิง

1.2 เป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ภายในปี 2564
2. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100 ของปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง ของปี 2558 ภายในปี 2562

3. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้น ภายในปี 2564

4. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100 ของปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น ภายในปี 2563

5. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ร้อยละ 100 ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้น ภายในปี 2563

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศภายในปี 2564

น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศภายในปี 2564

ตารางเป้าหมายรายปีของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564)

เป้าหมาย	ปี พ.ศ. /ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)					
	2559	2560	2561	2562	2563	2564
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	50	55	60	65	70	75
2. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	75	85	95	100	100	100
3. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ	5	10	15	20	25	30
4. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	80	85	90	95	100	100
5. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง	60	70	80	90	100	100
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง	5	10	20	30	40	50

1.3 บทบาท หน้าที่ และพันธกิจของกระทรวงมหาดไทยภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (พ.ศ. 2559 – 2564)

แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอย (พ.ศ. 2559 – 2564) ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและขยะอันตรายของประเทศ มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน และที่สำคัญได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ไว้ อย่างชัดเจน กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบขยะมูลฝอยชุมชน ประกอบกับเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ และแนวทางที่เหมาะสม จึงเป็นพันธกิจและภารกิจที่จำเป็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของทั้งจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทยไว้ ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างทั่วประเทศให้หมดไป โดยกำกับดูแลจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่พุ่มสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
2. เป็นหน่วยงานจัดตั้งงบประมาณการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. กำกับ ติดตาม เร่งรัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของกระทรวง จังหวัด และแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ
4. สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอย (Clusters) สนับสนุนการกำจัดขยะมูลฝอยโดยเทคโนโลยีที่เหมาะสม และส่งเสริมเอกชนลงทุนการจัดการขยะมูลฝอย
5. สนับสนุนให้ใช้กฎหมายผังเมืองในการพิจารณาจัดตั้งโรงกำจัดขยะมูลฝอย
6. จัดกิจกรรมและส่งเสริมการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย
7. สร้างความรู้ ความเข้าใจกับภาคเอกชน เพื่อลดการต่อต้านในการดำเนินมาตรการเกี่ยวกับมาตรการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตราย

จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในเรื่อง การถ่ายทอดนโยบายหลัก การกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของพื้นที่

1. จัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด
2. เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่พุ่มสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
3. สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอย (Clusters) การกำจัดขยะมูลฝอยโดยเทคโนโลยีที่เหมาะสม และส่งเสริมเอกชนลงทุนด้านจัดการขยะมูลฝอย
4. สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมขยะอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและขยะอันตรายที่ต้นทางให้กับประชาชน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์
6. ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายภายในจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงให้มีการรายงานผลการดำเนินการ
7. สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการหรือกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทาง
9. รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่

1. ร่วมกับจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัด
2. ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในพื้นที่ให้หมดไป โดยดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่ฟูสสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
3. ดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ และจัดระบบการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยและขยะอันตรายชุมชนแบบแยกประเภทเพื่อส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
4. การรวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่งเสริมภาคเอกชนลงทุนการจัดการขยะมูลฝอย และได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่
5. จัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอยหรือการกำจัดขยะมูลฝอย
6. ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการคัดแยกเก็บรวบรวม การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมาะสม เป็นต้น
7. จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในระดับท้องถิ่น
8. ติดตามและบังคับใช้กฎหมายกับเอกชนผู้รับจ้างการจัดการขยะมูลฝอย ให้เอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่บริการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
9. สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทาง
10. รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

บทที่ 2

สถานการณ์การดำเนินงาน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561 มีดังนี้

พันธกิจ

1. ขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี แผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

2. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม และซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก 3Rs หรือ 3 ช. คือ 3Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

3. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย เพื่อนำไปจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. สนับสนุนและส่งเสริมการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบประชารัฐ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งในส่วนราชการระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน

3. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

1. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ร้อยละ 40 ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทั่วประเทศ ร้อยละ 20 ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ปิด หรือบำบัดฟื้นฟู
3. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ร้อยละ 30 ถูกนำไปใช้ประโยชน์
4. คริวเรือน ร้อยละ 50 เข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย
5. หมู่บ้านชุมชนร้อยละ 100 มีการจัดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชน
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะ และสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561

ผลการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2561

เป้าประสงค์	การดำเนินการ พ.ศ. 2561	
	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการดำเนินการ (ร้อยละ)
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	40	78.38
2. ขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	95	92.04
3. ขยะมูลฝอยของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่นำมาใช้ประโยชน์	30	36.42

สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์ของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2561

เป้าประสงค์	การดำเนินการ พ.ศ. 2561	
	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการดำเนินการ (ร้อยละ)
1. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	40	78.38
2. สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทั่วประเทศได้รับการปรับปรุงแก้ไข ปิด หรือบำบัดฟื้นฟู	20	28

3. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ถูกนำไปใช้ประโยชน์	30	36.42
4. คริวเรือนเข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย	50	23.92
5. หมู่บ้านชุมชน มีการจัดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชน	100	100
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะ และสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	100	70

การประกวดการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561 แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับจังหวัดแบ่งการประกวดออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 อำเภอสะอาด ระดับจังหวัด จำนวน 5 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1,2,3 และชมเชยอีก 2 อันดับ

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์การประเมินความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2. ระดับประเทศแบ่งกลุ่มการประกวดออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 กลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่ จำนวน 26 จังหวัด

2.2 กลุ่มจังหวัดขนาดกลาง จำนวน 26 จังหวัด

2.3 กลุ่มจังหวัดขนาดเล็ก จำนวน 24 จังหวัด

โดยได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดอันดับจังหวัดที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 3 อันดับ ของแต่ละกลุ่มจังหวัด เมื่อเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2561 ผลการคัดเลือก ดังนี้

1. จังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่ จำนวน 3 รางวัล จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อขยายผลการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นรางวัลและโล่รางวัล ดังนี้

ก. รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 1,000,000 บาท

ข. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จำนวน 800,000 บาท

ค. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ได้แก่ จังหวัดสกลนคร จำนวน 500,000 บาท

2. จังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัดขนาดกลาง จำนวน 3 รางวัล จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อขยายผลการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นรางวัลและโล่รางวัล ดังนี้

ก. รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ จังหวัดเลย จำนวน 1,000,000 บาท

ข. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 800,000 บาท

ค. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 500,000 บาท

3. จังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด ขนาดเล็ก จำนวน 3 รางวัล จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อขยายผลการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นรางวัลและโล่รางวัล ดังนี้

ก. รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ จังหวัดลำพูน จำนวน 1,000,000 บาท

ข. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ได้แก่ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 800,000 บาท

ค. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 500,000 บาท

โดยเมื่อวันที่ พุธที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลการจัดการขยะมูลฝอย จังหวัดสะอาด ระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่จัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยมีพลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บริหารระดับสูง ของส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมงานด้วย ณ ตึกสันติ ไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผลการดำเนินงานที่โดดเด่นของจังหวัดที่ได้รับรางวัลจังหวัดสะอาด ประจำปี พ.ศ. 2561

1. กลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่ จังหวัดลพบุรี มีการดำเนินการด้านการจัดการมูลฝอยที่โดดเด่นหลายประการ ดังนี้

1) การจัดการขยะมูลฝอยครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการคัดแยกขยะต้นทาง โดยใช้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะในครัวเรือนทุกครัวเรือนอย่างน้อย 4 ประเภท ดังนี้ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย สำหรับการจัดหาขยะเศษอาหารได้มีการคัดแยก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ โดยการจัดทำปุ๋ย เพื่อนำไปเป็นสารปรับปรุงดิน เพื่อใช้ในการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง

2) การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปจัดการตามประเภทของขยะมูลฝอย ตั้งแต่ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอันตรายจากชุมชน ขยะพิษ ขยะติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรม

3) การให้มีการรวมกลุ่มการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่และการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่ และตกค้างสะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

2. กลุ่มจังหวัดขนาดกลาง จังหวัดเลย ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยมีวิสัยทัศน์ และนโยบายที่ชัดเจน มีการลงพื้นที่มาบริหารจัดการขยะร่วมกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ วัด ภาคเอกชน โรงเรียน และสถานประกอบการต่างๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บค่าธรรมเนียม และออกข้อบัญญัติแล้วเกือบทุกพื้นที่ ผู้บริหารมีความใส่ใจในการลงมาบริหารจัดการขยะร่วมกับทุกภาคส่วน มีการนำนวัตกรรมมาต่อยอดโดดเด่นกว่าที่อื่นๆ มีการทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น สถานศึกษา ภาคเอกชน ประชาชน ทั้งนี้จังหวัดเลยได้มีการแลกเปลี่ยนนำมาเป็นกองทุนจัดกับผู้เสียชีวิต และมี หน่วยงานราชการทำ Zero Waste มีการต่อยอดนวัตกรรมนำเอาใบตองมาทำเป็นรูปทรงแทนการใช้โฟม

3. กลุ่มจังหวัดขนาดเล็ก จังหวัดลำพูน เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีนโยบายและวิสัยทัศน์ ที่ชัดเจนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา และภาคประชาชน และเป็นจังหวัดที่ประกาศเป็น “ลำพูนปลอดขยะเปียก ในปี 2560” และจังหวัดปลอดโฟมในปี 2561 รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเข้มข้น และจริงจังในพื้นที่

2.3 สรุปนโยบายของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในพิธีมอบรางวัลการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2561 และพิธีมอบรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2561 วันที่ 25 ตุลาคม 2561 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า นับเป็นโอกาสสำคัญอีกครั้งหนึ่งที่นายินดีที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดให้มีพิธีมอบรางวัลการจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” ระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2561 ขึ้น ตนรู้สึกมีความสุขมาก แต่ยังเป็นห่วงเรื่องทำอะไรให้ประเทศดีขึ้น ให้หลุดพ้นกับดักต่างๆ ที่มีอยู่ในอดีตที่ผ่านมาและแก้ไข้ปัญหาให้ได้อย่างยั่งยืน เรามียุทธศาสตร์แผนแม่บทปี 2559-

2564 และแผนปฏิบัติการในปี 2560 – 2561 คือปีที่ต้องทำต่อไป ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องนำไปสู่การปฏิบัติ ทุกๆ มิติ ทุกประเด็นไม่ใช่เรื่องขยะเรื่องเดียว รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายขับเคลื่อน ผู้แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติคือกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น แผ่นดินจะต้องสะอาดในทุกๆ เรื่อง ทำงานด้วยความโปร่งใส ปราศจากการทุจริต การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมบทบาทของท้องถิ่นซึ่งท้องถิ่นต้องเข้มแข็ง มีความพร้อมในการรับมอบการกระจายอำนาจไปให้หลายเรื่องที่ทำได้ดี หลายเรื่องที่ยังทำได้ไม่มากขอให้ช่วยกันแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งอยู่ที่การปฏิบัติ อยู่ที่ความเชื่อมั่น การสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจและสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นได้ที่เราเรียกว่า “ประชารัฐ” จังหวัดสะอาดคือการทำให้บ้านเมืองของเราให้สะอาด ไม่ใช่เฉพาะเรื่องขยะ แต่เป็นทุกเรื่องความสะอาด รวมไปถึงความโปร่งใส การแก้ไขปัญหาการทุจริต บ้านเมืองสวยงาม อยากให้ทุกจังหวัดได้พิจารณาว่าพื้นที่ใดที่ทิ้งขยะกองเต็มไม่สามารถทิ้งขยะได้แล้ว อยากให้เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง เป็นพื้นที่ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ทำเป็นภูเขาปลูกต้นไม้ ดอกไม้ และทำเป็นสถานที่ให้คนไปพักผ่อนกันเป็นครอบครัวได้ หลักการที่สำคัญคือหลักความรับผิดชอบและหลักการมีส่วนร่วม คำว่าจังหวัดสะอาดคือสะอาดทุกอย่าง ทุกทางแยก ทุกหน้าบ้าน ทุกหลังบ้าน ทุกคูคลอง นอกจากสะอาดแล้วต้องทำให้สวยงามขึ้น เช่น ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ พืชคลุมดิน ทุกคนต้องช่วยกันด้วยหลักประชาธิปไตย ใส่สะอาดในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะในตัวคนหรือพื้นที่ ทุกอย่างต้องใสสะอาดและสวยงาม เพราะประเทศของเราเป็นประเทศที่หลายประเทศมาท่องเที่ยวจำนวนถึง 30 กว่าล้านคนในแต่ละปี ดังนั้น ต้องช่วยกันสร้างจิตสำนึกในทุกๆ คน เคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามระเบียบกติกากฎ ถ้าทุกๆ คนช่วยกันคนละไม้คนละมือก็จะขับเคลื่อนไปได้ ในส่วนของภาครัฐกิจได้ขอความร่วมมือไปแล้วจากศูนย์การค้า ห้างร้าน รวมถึงร้านค้าท้องถิ่น ไม่ให้บริการขนาดเล็ก โดยให้ผู้ใช้ถุงผ้าแทน แต่ให้เหลือถุงขนาดใหญ่ไว้ แต่เป็นถุงขนาดใหญ่ที่สามารถย่อยสลายได้ โดยต้องอาศัยระเบียบและจิตสำนึกต้องให้ทุกคนเข้าใจว่าต้องมีส่วนร่วมทำ

ให้บ้านเมืองของเราสะอาด โปร่งใส มีความสุขอย่างยั่งยืน เพราะฉะนั้นจังหวัดทุกจังหวัดรวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย ต้องเร่งปฏิบัติในเรื่องนี้ ความสะอาดให้รวมถึงห้องน้ำสาธารณะ ห้องส้วมต่างๆ ให้สะอาด ให้ทันสมัยสอดคล้องกับโลกยุค 4.0 หลายส่วนโดยเฉพาะภาคธุรกิจ ประชาคม ประชาสังคมต่างๆ คนไทยทั้งหมดต้องช่วยกันนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมให้มากยิ่งขึ้น ช่วยกันสร้าง ช่วยกันทำ ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไข อย่าปล่อยให้เป็นการละเลยของคนใดคนหนึ่ง

เพราะยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณ ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ เรื่องคนเก็บขยะ คนทิ้งขยะ เพราะฉะนั้นต้องคำนึงถึงต้นทุนทาง กลางทาง และปลายทาง ต้นทางคือประชาชนทุกคนต้องลดการผลิตขยะ ครอบครัวชุมชน กลางทาง และนำไปสู่ปลายทางคือเรื่องของการนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ตามหลัก 3Rs ขอชื่นชมหลายจังหวัดที่เดินหน้า ส่วนจังหวัดที่ทำอยู่แต่ยังไม่เข้าเกณฑ์รางวัลก็ขอให้ทำต่อไป ในวันข้างหน้าก็จะมีรางวัลเพิ่มขึ้นอีก เพื่อเป็นกำลังใจซึ่งมีมูลค่าทางจิตใจ จังหวัด 15 จังหวัดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ให้มีการดูแล บนถนนหนทาง ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ให้มีความสวยงาม ยืนต้นกับ 15 จังหวัดที่ได้รับรางวัล ขอให้เป็นตัวอย่งที่ดีในการแบ่งปันแนวคิดในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย เพราะฉะนั้นเราต้องช่วยกันสร้างสภาพแวดล้อมที่สวยงาม น่าอยู่ในพื้นที่ของตัวเอง เพราะจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างรายได้ในพื้นที่ได้อีกด้วย สำหรับ อปท. 192 แห่ง ที่ได้รับรางวัลรู้สึกยินดีด้วยและ อปท. ที่เหลือขอให้ทำตามด้วย ต้นทางคือผู้ทิ้งขยะ ต้องให้ความห่วงใยและนึกถึงเจ้าหน้าที่ผู้เก็บขยะ โดยให้แยกขยะอินทรีย์ ขยะที่เน่าเสีย หรือเศษอาหาร ให้แยกใส่ถุงก่อนนำทิ้งลงถังขยะ การแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือการแก้ปัญหาที่ต้นทาง สำคัญที่สุดคือการแยกขยะให้ได้ เพราะฉะนั้นท้องถิ่นต้องปรับตัวทุกอย่างเพื่อให้เกิดงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง การทำงานในส่วนของท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับการทำงานของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ ต้องพัฒนาตัวเอง ทั้งประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณที่คุ้มค่า ประหยัด โปร่งใส และเกิดประโยชน์ที่แท้จริง ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว หน้าที่ของข้าราชการทุกภาคส่วนมีอย่างเดียวนั้นคือการทำเพื่อประชาชน ให้จังหวัดที่ได้รับรางวัล 15 จังหวัด แบ่งกลุ่มประกวดกันโดยเฉพาะ 15 จังหวัด โดยกำหนดประเภทรางวัลที่น่าสนใจ เช่น ยอดเยี่ยมหรือยอดของยอดเยี่ยม เป็นต้น ต้องบริหารจัดการขยะให้ได้ นึกถึงคนเก็บขยะ นึกถึงการบริหารจัดการขยะที่ปลายทาง ขอให้ทำอย่างต่อเนื่องมีผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ต้องปฏิบัติตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ลดขยะให้ได้ต่ำกว่าวันละ 4 กก./ครัวเรือน แยกขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ก่อนนำทิ้งลงถังขยะ เราต้องปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวเอง ซึ่งทุกคนจะต้องร่วมมือกัน ให้จัดประกวดรางวัลจังหวัดสะอาดเฉพาะที่เป็นเกาะ โอกาสนี้ขอร่วมภาคภูมิใจ ขอให้ช่วยกันสร้างสรรค์ โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นเช่นนี้ต่อไป รางวัลที่ได้รับถือว่าเป็นข้อผูกพันว่าได้สัญญาว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการบำรุงรากฐานให้กับประเทศไทยของเรา ให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สืบไป

บทที่ 3

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. 2562

จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันประกอบด้วยหลายสาเหตุปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชบัญญัติ ประจำปี พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 -2564)

กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย

1. กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564)
2. วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ เพื่อนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชน (Area – Base Problems)
3. กำหนดกรอบการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนในการวางแผนและกำหนดมาตรการ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง
 - ต้นทาง → ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด
 - กลางทาง → เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ปลายทาง → ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
4. การนำหลัก 3Rs หรือ 3 ช คือ คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักพระราชบัญญัติ ประกอบด้วย ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคมและประชาชน นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา
5. การนำกรอบนโยบายสำคัญของกระทรวงมหาดไทยมาใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการ

พันธกิจ

1. ขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 – 2564 แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
2. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม และซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย

ส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก 3Rs หรือ 3 ช. คือ 3Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

3. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอย เพื่อนำไปจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
4. สนับสนุนและส่งเสริมการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบประชารัฐ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งในส่วนราชการระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน
3. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายตามแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

เป้าหมาย	ปี พ.ศ. /ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)					
	2559	2560	2561	2562	2563	2564
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่า	50	55	60	65	70	75
2. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	75	85	95	100	100	100
3. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่า	5	10	15	20	25	30
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง	5	10	20	30	40	50

หมายเหตุ:

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมกับปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การผลิตเชื้อเพลิง (RDF) การเผาพร้อมระบบควบคุมมลพิษ เป็นต้น
2. ขยะมูลฝอยตกค้าง หมายถึง ขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปทิ้งในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ไม่รวมขยะมูลฝอยที่ทิ้งหรือค้างตามพื้นที่วางทั่วไปตั้งแต่อดีตจนถึงปี 2558
3. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง ขยะมูลฝอยตกค้างถูกนำไปฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หรือแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง/พลังงานไฟฟ้า นำส่งเป็นวัตถุดิบให้โรงงานปูนซีเมนต์ หรือส่งไปเตาเผา รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์

เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2562

1. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น
2. ขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
3. ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น
4. ขยะอันตรายได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น
5. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2562**1. ด้านการบริหารจัดการ**

1.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการรายงานข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำเดือนขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มฝ.2) ผ่านระบบสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย

1.3 จังหวัดมีการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัดอย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

1.4 การจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับ จังหวัด อำเภอ และองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการประชุมดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนในพื้นที่อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

2. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

2.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ 3x: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ ให้เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างน้อยองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ

2.2 ขยะเปียกถูกคัดแยกและจัดการโดยผู้ผลิตขยะ แบ่งเป็น 2 เป้าหมาย ดังนี้

(1) ครั้วเรือนร้อยละ 100 ที่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครั้วเรือน ได้รับการส่งเสริมให้จัดทำถังขยะเปียก

(2) องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดทำถังขยะเปียกรวมและมีการจัดเก็บขยะเปียกที่ครั้วเรือนคัดแยกไว้นำไปบริหารจัดการอย่างน้อย 1 แห่ง (สำหรับครั้วเรือนที่ไม่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครั้วเรือนได้)

2.3 ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 40 ถูกนำไปใช้ประโยชน์

2.4 การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเพื่อนำขยะที่คัดแยกแล้วไปจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า เช่น ตลาดนัดขยะ ฯลฯ โดยสามารถพิจารณานำเอามาใช้ประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวมได้ อย่างน้อยองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 กลุ่ม และมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 1 โครงการ

2.5 ครั้วเรือน ร้อยละ 60 เข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย

2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

3. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทในสถานที่สาธารณะ

3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 80 มีการวางระบบการเก็บขนมูลฝอยให้สอดคล้องกับพื้นที่ (เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขน)

4. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

4.1 ขยะอันตรายชุมชนร้อยละ 100 ที่จัดเก็บและรวบรวมได้ ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

4.2 ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ร้อยละ 80 ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

4.3 กลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ในแต่ละจังหวัด มีการดำเนินการกำจัดขยะ หรือมีแผนการดำเนินการฯ โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด

5. เป้าหมายอื่นๆ

5.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีถนนอย่างน้อย 1 สายทาง ความยาวระยะทางไม่น้อยกว่า 500 เมตร เป็นถนนสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามแนวทางการดำเนินโครงการ “1 อปท. 1 ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม”

5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 ต้องมีการจัดทำโครงการ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 วัด ประชารัฐสร้างสุข 5 ส. อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ

5.3 ห้องน้ำสาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานที่สาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ร้อยละ 100 ได้รับการดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีการจัดการตามแนวทางการดำเนินโครงการ “ห้องน้ำท้องถิ่น สะอาดและปลอดภัย”

คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าประสงค์ :**1. ด้านการบริหารจัดการ**

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการรายงานข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มฝ.2) ผ่านระบบสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานข้อมูลขยะมูลฝอยในระบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดทำไว้ คือ แบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มฝ.2) ทุกเดือนให้ถูกต้อง ครบถ้วน

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย

หมายถึง องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องออกข้อบัญญัติและเทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอยให้ครบทุกแห่ง อาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560

1.3 จังหวัดมีการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัดอย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

หมายถึง จังหวัดต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยเพื่อสร้างกลไกการขับเคลื่อน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวก และแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัด อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง (ระยะเวลาตามปีงบประมาณ)

1.4 การจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับ จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการประชุมดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนในพื้นที่อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

หมายถึง คณะกรรมการปฏิรูปฯ จังหวัด คณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับอำเภอ และคณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประชุมขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ 3x ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ ให้เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดต้องมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ 3x ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ ให้ครบทุกแห่ง ร้อยละ 100

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่มีการจัดทำโครงการอย่างน้อย 1 โครงการ}}{\text{จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 ขยะเปียกถูกคัดแยกและจัดการโดยผู้ผลิตขยะ แบ่งเป็น 2 เป้าหมาย ดังนี้

(1) ครั้วเรือนร้อยละ 100 ที่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครั้วเรือน ได้รับการส่งเสริมให้จัดทำถังขยะเปียก

หมายถึง ครั้วเรือนทุกหลังคาเรือนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดทำถังขยะเปียกจำนวน 1 จุด ในเขตพื้นที่ของตนเอง

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดทำถังขยะเปียกรวมและมีการจัดเก็บขยะเปียกที่ครั้วเรือนคัดแยกไว้ นำไปบริหารจัดการอย่างน้อย 1 แห่ง (สำหรับครั้วเรือนที่ไม่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครั้วเรือนได้)

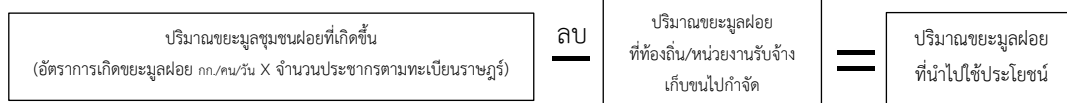
หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการจัดทำถังขยะเปียกรวม จำนวน 1 แห่ง และมีการกำหนดวันจัดเก็บขยะอินทรีย์ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ตนเอง ถ้าขยะเปียกรวมควรมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนครั้วเรือนทั้งหมดลบด้วยจำนวนครั้วเรือนที่มีพื้นที่จัดทำถังขยะเปียก

2.3 ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 40 ถูกนำไปใช้ประโยชน์

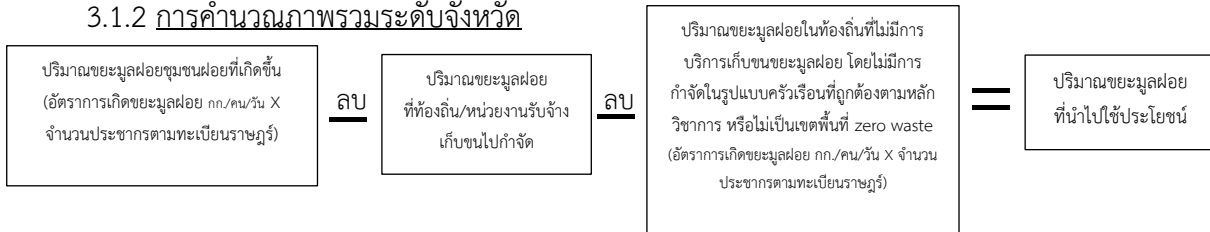
หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ก่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บขนไปกำจัด หรือ มีการนำไปใช้ประโยชน์ก่อนเข้าสู่สถานที่กำจัด ผ่านรูปแบบและกิจกรรม เช่น การลดและคัดแยกขยะที่ครั้วเรือน กิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ฝ่าป่ารีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก การคัดแยกขยะระหว่างกระบวนการเก็บขน การคัดแยกขยะในสถานที่กำจัดก่อนกระบวนการกำจัดขั้นสุดท้าย เป็นต้น

3.1 สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

3.1.1 การคำนวณในเขตพื้นที่ อปท.

3.1.2 การคำนวณภาพรวมระดับจังหวัด

3.1.3 การคำนวณร้อยละของปริมาณที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์

$\frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปใช้ประโยชน์}}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น}} \times 100 = \text{ร้อยละ } \dots$

2.4 การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเพื่อนำขยะที่คัดแยกแล้วไปจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า เช่น ตลาดนัดขยะ ฯลฯ โดยสามารถพิจารณานำเอามาใช้ประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวมได้อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 แห่ง

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดตั้งกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการขยะและผลักดันการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยวิธีการต่างๆ เช่น ตลาดนัดขยะ ขยะแลกไข่ ผ้าป่าขยะ เป็นต้น และมีการจัดกิจกรรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2.5 ครีวเรือน ร้อยละ 60 เข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ไม่รวม อบจ.) ที่มีการลงทะเบียนประชาชนและบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

(1) นิยาม

- ครีวเรือน หมายถึง บุคคลทุกคนที่อาศัยอยู่ในบ้านหรือที่อาศัยอยู่ในหน่วยเดียวกัน ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

(2) เกณฑ์ผ่านการจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท (เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล) ที่มีครีวเรือนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนครีวเรือนทั้งหมดในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) พิจารณาผลสำเร็จระดับจังหวัดจากจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก เทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด

(4) สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

คำนวณร้อยละของครีวเรือนที่เป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกของ อบท. ที่ผ่านเกณฑ์

$$\frac{\text{จำนวนครีวเรือนที่สมัครเป็นเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก}}{\text{จำนวนครีวเรือนทั้งหมดในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น}} \times 100 = \text{ร้อยละ} \dots\dots$$

คำนวณร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกของจังหวัด

$$\frac{\text{จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก}}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตามฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น}} \times 100 = \text{ร้อยละ} \dots$$

2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครรักษ์โลกเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ต้นทาง กลางทาง หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

3. การจัดการขยะกลางทาง

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทในสถานที่สาธารณะ

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ยกเว้น อบจ.) มีการจัดตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภท อย่างน้อย 4 ประเภท ได้แก่ ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปสีน้ำเงิน ภาชนะรองรับมูลฝอยอินทรีย์หรือขยะเศษอาหารสีเขียว ภาชนะรองรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิลสีเหลือง ภาชนะรองรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนสีส้ม สำหรับพื้นที่ที่ต้องจัดในเรื่องความปลอดภัย หรืออาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยในลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทขยะโดยชัดเจน

3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 80 มีการวางแผนการเก็บขนมูลฝอยให้สอดคล้องกับพื้นที่ (เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขน)

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขน มีการวางแผนการเก็บขนขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับพื้นที่ เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอยให้ผู้ออกให้เกิดมูลฝอยทรบ่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร (ตามข้อ 9 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560)

4. การจัดการขยะปลายทาง

4.1 ขยะอันตรายชุมชนร้อยละ 100 ที่จัดเก็บและรวบรวมได้ ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

หมายถึง ขยะอันตรายชุมชนที่ได้รับการจัดเก็บและรวบรวมในแต่ละจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนของหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้รับการกำจัดตามหลักวิชาการโดยไม่มีขยะอันตรายตกค้าง

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{ปริมาณขยะอันตรายชุมชนที่จําแนกส่งไปกําจัด ณ สถานที่กําจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ}}{\text{ปริมาณขยะอันตรายชุมชนที่รวบรวมได้ในพื้นที่รวบรวมทั้งหมด}} \times 100 = \text{ร้อยละ } \dots$$

4.2 ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ร้อยละ 80 ได้รับการกําจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น จำนวน 4 ประเภท ได้แก่ มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอินทรีย์ มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ได้รับการบริหารจัดการที่ถูกหลัก เช่น ขยะอินทรีย์ถูกนำไปใช้ประโยชน์ ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักอินทรีย์ หรืออื่นๆ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ถูกคัดแยก จำหน่าย ร้านรับซื้อของเก่า หรือนำไปใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง ขยะอันตรายชุมชนคัดแยกไปรวบรวมที่จุดรวบรวมที่กำหนดของหมู่บ้าน/ชุมชน ขยะทั่วไปนำไปกําจัดตามหลักวิชาการ ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (sanitary landfill) การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกําจัดด้วยพลังงานความร้อนการแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน เช่น เชื้อเพลิง RDF เชื้อเพลิงเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การส่งเป็นวัตถุดิบให้โรงงานปูนซีเมนต์ เป็นต้น การเผาพร้อมระบบควบคุมมลพิษ การกําจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพ (MBT) การกําจัดแบบผสมผสาน การฝังกลบแบบเทกองควบคุม (Control Dump) ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน และเตาเผาขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบกําจัดอากาศเสีย หรือวิธีอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.1 นิยาม

- ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น = อัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2561 ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษ (กิโลกรัม/คน/วัน) คูณด้วยจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2561คูณด้วย 365 วัน

- ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ระดับจังหวัด = ผลรวมปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งในจังหวัด (ยกเว้น อบจ.)

- การกําจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง สถานที่ที่มีระบบกําจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (sanitary landfill) การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกําจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน เช่น เชื้อเพลิง RDF เชื้อเพลิงเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การส่งเป็นวัตถุดิบให้โรงงานปูนซีเมนต์ เป็นต้น การเผาพร้อมระบบควบคุมมลพิษ การกําจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพ (MBT) การกําจัดแบบผสมผสาน การฝังกลบแบบเทกองควบคุม (Control Dump) ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน และเตาเผาขนาดน้อยกว่า 10

ต้น/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย หรือวิธีอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.2 สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกส่งกำจัด ณ สถานที่ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ}}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562}} \times 100 = \text{ร้อยละ} \dots$$

4.3 กลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอยของ (Clusters) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ในแต่ละจังหวัด มีการดำเนินการกำจัดขยะ หรือมีแผนการดำเนินการฯ โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด

หมายถึง กลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานและได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันจัดทำแบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มพื้นที่ฯ และเสนอต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลจังหวัดพิจารณา

5. เป้าหมายอื่นๆ

5.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีถนนอย่างน้อย 1 สายทาง ความยาวระยะทาง ไม่น้อยกว่า 500 เมตร เป็นถนนสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามแนวทางการดำเนินโครงการ “1 อปท. 1 ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม”

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่ได้จัดทำโครงการ 1 อปท. 1 ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม}}{\text{จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด}} \times 100 = \text{ร้อยละ} \dots$$

หมายเหตุ อปท. หมายถึง อบจ. พัทยา เทศบาล และ อบต.

5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 ต้องมีการจัดทำโครงการ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 วัด ประชาธิปไตยสร้างสุข 5 ส. อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่ได้จัดทำโครงการ 1 อปท. 1 วัด ประชาธิปไตยสร้างสุข 5 ส.}}{\text{จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด}} \times 100 = \text{ร้อยละ} \dots$$

หมายเหตุ อปท. หมายถึง อบจ. พัทยา เทศบาล และ อบต.

5.3 ห้องน้ำสาธารณะร้อยละ 100 ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานที่สาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้รับการดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีการจัดการตามแนวทางการดำเนินโครงการ “ห้องน้ำท้องถิ่น สะอาดและปลอดภัย”

ห้องน้ำสาธารณะ หมายถึง ห้องน้ำในความรับผิดชอบของ อปท. ได้แก่ ห้องน้ำในสวนสาธารณะ ห้องน้ำสถานี

ขนส่ง ห้องน้ำสวามกีฬา ห้องน้ำในที่ทำการ อปท. ห้องน้ำในโรงเรียน ห้องน้ำในสถานบริการของ อปท. ห้องน้ำใน ศพด. หรือที่สาธารณะอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท.

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนสถานที่ที่มีห้องน้ำสาธารณะที่ได้รับการดูแลตามโครงการฯ ในจังหวัดนั้น}}{\text{จำนวนสถานที่ที่มีห้องน้ำสาธารณะของทุก อปท. ในจังหวัด}} \times 100 = \text{ร้อยละ} \dots$$

อปท. หมายถึง อบจ. พัทยา เทศบาล และ อบต.

มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

มาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนประสบผลสำเร็จ โดยเริ่มต้นคือให้ประชาชนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดวินัยลดการบริโภคสินค้าที่ฟุ่มเฟือยหรือไม่จำเป็น เพื่อลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการใช้ซ้ำ การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและขยะอันตรายไปใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุดก่อนการกำจัด ในขั้นสุดท้าย ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจรีไซเคิล รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้ครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคบริการ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวคัดแยกและลดปริมาณ ในส่วนของภาคเอกชนต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถใช้ซ้ำ หรือนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs ภาครัฐเป็นผู้นำในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงาน และส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ครบวงจร ขยะมูลฝอยที่เราพบเห็นกันในชีวิตประจำวันนั้น เกิดจากครัวเรือน สถานประกอบการ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ดังนั้น จึงต้องใช้มาตรการต่าง ๆ ในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ดังนี้

1. มาตรการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

เพื่อเป็นการจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและนำกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งเพื่อป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางมีแนวทางการจัดการ ดังต่อไปนี้

1.1 การใช้หลักการ 3Rs คือ (Reduce Reuse และ Recycle) หรือ 3 ช คือ (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่)

1) Reduce (ใช้น้อย)

การใช้น้อย คือ การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการลดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้ปืนโตแทนการใช้โฟม การไม่รับถุงพลาสติก การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการซื้อวัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว การบริโภคที่พอเพียง เป็นต้น

2) Reuse (ใช้ซ้ำ)

การใช้ซ้ำ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การดัดแปลงของเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ ให้ใช้ได้ใหม่

3) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)

การนำกลับมาใช้ใหม่ คือ การคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสำนักงานเพื่อนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หมุนเวียนกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะรีไซเคิลแยกโดยทั่วไปได้ 4 ประเภท คือ แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ/อลูมิเนียม โดยการเลือกสินค้าที่ทำมาจากวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้ หรือการร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการคัดแยกขยะ และการนำขยะรีไซเคิลเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ เป็นต้น

1.2 การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

สนับสนุนและขยายผลให้ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดมูลฝอย ตั้งแต่ระดับครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด อาทิ

1) คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน และขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง หรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

2) คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์บรรจุลงในถุงขยะสีเขียว หรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

3) คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์และขยะอันตราย โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์บรรจุลงในถุงขยะสีเขียว และขยะพิษหรืออันตรายจากชุมชนบรรจุลงในถุงขยะสีส้ม หรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการจัดการขยะจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนตามหลักการของ “ประชารัฐ” เพื่อคัดแยกขยะที่ต้นทางตามหลักการ 3Rs คือ (Reduce Reuse และ Recycle) หรือ 3 ช คือ (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ หมู่บ้าน/ชุมชน ตลาด สถานศึกษา โรงแรม สถานบริการน้ำมัน สถานพยาบาล สวนสาธารณะ ซูเปอร์มาร์เก็ต/มินิมาร์ท วัด/ศาสนสถาน อาคารสูงหรือคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ ห้างสรรพสินค้า ธนาคาร ร้านอาหาร สถานบันเทิง โรงงาน เป็นต้น

1.3 การจัดการขยะโดยเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)”

เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือโดยสมัครใจของบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีจำนวน อถล. ที่เกิดขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือในการวางแผนและเลือกวิธีการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน ตั้งแต่การส่งเสริม และสนับสนุนการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะ การจัดการตลาดนัดขยะ การเชิญชวนเอกชนเข้ามารับซื้อขยะในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นกระบอกเสียงในการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย จัดกิจกรรมร่วมกันในการทำความสะอาดในวันสำคัญต่าง ๆ การส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนดิน ฯลฯ สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่

2. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดขยะมูลฝอยต่อไป โดยต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และปริมาณขยะมูลฝอยที่ท้องถิ่นจัดเก็บและนำไปกำจัด โดยให้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 และนำมาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2559 เช่น ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้เพื่อนำไปกำจัด องค์ประกอบขยะที่จัดเก็บได้ในพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทุกด้าน และควรพิจารณาความครอบคลุมพื้นที่การให้บริการการเก็บขนว่าครอบคลุมทุกพื้นที่หรือไม่ หากไม่ครอบคลุมควรมีการส่งเสริมให้เกิดการบริการที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำเดือนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (มฝ.2) ผ่านระบบสารสนเทศเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์กำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งในปี พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เช่นกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการเก็บรวบรวมผลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ ขยะที่จัดเก็บได้จากครัวเรือน สถานที่กำจัดขยะ หน่วยงานที่รับจ้างเก็บ ขน หรือรับกำจัดขยะ เป็นต้น เพื่อนำมาประมวลผลข้อมูลใช้สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต่อไป

2.2 การรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางหรือ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน

ได้ตระหนักและมีจิตสำนึกในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือ แหล่งกำเนิดมูลฝอย อาทิ การจัดตั้งธนาคารขยะ การสนับสนุนถังขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชนในครัวเรือน ดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปและการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ การนัดเวลาการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เช่น การกำหนดวันและเวลาในการเก็บและขนขยะมูลฝอย การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการลดปริมาณและการคัดแยกขยะมูลฝอย และการส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในแต่ละครัวเรือนสามารถจำหน่ายขยะขายได้ เป็นต้น

2.3 การจัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภท อย่างน้อย 2 ประเภท ไว้ในที่สาธารณะและสถานที่สาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น ๆ ได้แก่ ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปสีน้ำเงิน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยอาจจัดภาชนะรองรับมูลฝอยให้มีลักษณะโปร่งใสก็ได้

สำหรับในพื้นที่ของเอกชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ของเอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ ต้องจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่แห่งนั้นด้วย โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ ปั้มน้ำมัน หอพัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า สถานที่จำหน่ายอาหาร ตลาดน้ำ/ตลาดนัด/ถนนคนเดิน สถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว และสถานพยาบาลของเอกชน ฯลฯ

2.4 กำหนดจุดหรือสถานที่รวบรวม “ขยะพิษหรืออันตรายจากชุมชน” โดยการจัดวางภาชนะรองรับขยะพิษหรืออันตรายจากชุมชนไว้ในพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นในหมู่บ้านหรือชุมชนแห่งนั้น ซึ่งในปัจจุบันมีหมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ จำนวน 85,416 แห่ง

2.5 กำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชน และประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนทราบอย่างเปิดเผยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อาทิ เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.6 จัดให้มีระบบการเก็บขนขยะมูลฝอย โดยให้มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยที่เพียงพอ และให้ดำเนินการตามมาตรฐานและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.7 จัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หากมีระยะทางการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากหมู่บ้าน/ชุมชนห่างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย เพื่อเป็นสถานที่ตั้งกลางระหว่างแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และเป็นที่พักหรือรวบรวมขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากในหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งนี้ เพื่อลดระยะทางการขนส่งขยะมูลฝอยก่อนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเกินกว่า 40 กิโลเมตร หากจำเป็นต้องขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดร่วมกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น และไม่มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยเพียงพอที่จะขนส่งไปยังสถานที่กำจัด ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย เพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยที่รอการขนส่งไปยัง

สถานที่กำจัด ทั้งนี้ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยจะต้องพิจารณาตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- 1) ระยะทางการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม 40 – 50 กิโลเมตร ทั้งนี้ ต้องพิจารณาความคุ้มค่าในการขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยด้วย
- 2) การออกแบบและการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐาน หรือข้อกำหนดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือมาตรฐานอื่นที่ยอมรับได้
- 3) ความสามารถและการบริหารจัดการระดับท้องถิ่น และความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินการ

2.8 ออกข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ประกอบกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ตลอดจนอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขนและกำจัดขยะมูลฝอย ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559

2.9 สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดให้มีระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์เมื่อหมดอายุการใช้งานตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บขน การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility : EPR) รวมทั้งแบบรวบรวมในพื้นที่สาธารณะ หรือชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนพัฒนาและส่งเสริมให้มีระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ (Deposit Refund)

3. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง)

3.1 กำจัดขยะมูลฝอยตกค้าง (ขยะมูลฝอยเก่า)

ขยะมูลฝอยตกค้าง จำนวน 30.49 ล้านตัน จะต้องได้รับการกำจัดให้หมดไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

- 1) สำรวจ ประเมิน สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อปิดหรือจัดทำแผนงานฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 2) ปิด/หรือฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อจัดการขยะมูลฝอยเก่าโดยการรื้อร้อนขยะมูลฝอยในพื้นที่บ่อขยะมูลฝอย และแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) เพื่อส่งไปเป็นวัตถุดิบให้แก่โรงงานเอกชน หรือส่งไปยังเตาเผาขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า (รูปแบบการดำเนินโครงการแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง RDF) โดยถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 23 สรุปว่า กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับเอกชนที่ได้รับมอบหมายนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการใช้ หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่าย จ่าย โอน

ตามข้อ 22 และข้อตกลงในหมวด 3 ให้จัดทำข้อเสนอโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจังหวัดหรือคณะกรรมการกลาง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน ความคุ้มค่า และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

3) ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย โดยให้ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง คือ สถานที่กำจัดขยะที่มีการเทกองขยะมูลฝอยแบบ (Open Dump) และสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ให้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบควบคุม (Controlled Dump) หรือฝังกลบถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfills) หรือให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 12 และหมวด 3 เป็นต้นไป

4) ติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนน้ำชะขยะมูลฝอยบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

5) การจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่

3.2 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้นรายวัน ควรได้รับการจัดการและกำจัดให้หมดเป็นประจำทุกวัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างขึ้นอีก และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน โดยจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมเพื่อกำจัดขยะมูลฝอย หรือแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน จะต้องมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ส่วนที่เหลือ จึงนำไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ซึ่งจะลดพื้นที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยลดลง และยังลดต้นทุนการกำจัดอีกด้วย ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ดังนี้

1) จัดให้มีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters)

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดรายงานการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) จำนวน 324 กลุ่ม (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) โดยถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

- กลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (L) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกันแล้วมากกว่า 500 ตัน/วัน ขึ้นไป มีจำนวน 11 แห่ง

- กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (M) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกัน ตั้งแต่ 300 - 500 ตัน/วัน ขึ้นไป มีจำนวน 10 แห่ง

- กลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (S) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกันแล้วน้อยกว่า 300 ตัน/วันขึ้นไป มีจำนวน 303 แห่ง

- สำหรับกลุ่มพื้นที่พิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 50 เขต มีการรวมกลุ่มการจัดการมูลฝอย (Clusters) ซึ่งมีขนาดกลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (L) จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม และศูนย์กำจัดมูลฝอยสายไหม

2) การเลือกใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยตามประเภทขยะมูลฝอย กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560

- ก) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
- ข) การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ
- ค) การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน
- ง) การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน
- จ) วิธีการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัด ให้คำแนะนำ ตามที่เห็นสมควร

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการนำขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปกำจัดในสถานที่ที่มีวิธีการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สำหรับในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มี การให้บริการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2560 ในหมวดที่ 3 เป็นต้นไป คือ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อจัดให้มีการให้บริการเก็บ ขน หรือ กำจัดมูลฝอย โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อ 13 วรรคสอง กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการ ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยอนุโลม

4. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามเป้าหมายอื่นๆ

4.1 แนวทางการดำเนินโครงการ “1 อปท. 1 ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม”

วิธีดำเนินการ

1. ระดับพื้นที่ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ดำเนินการ ดังนี้

1.1 สำรวจ และคัดเลือกถนนที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ “ถนนท้องถิ่น ใส่ใจ สิ่งแวดล้อม” โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง หรือถนนลูกรัง จำนวน 1 สายทางความยาวระยะทาง ไม่น้อยกว่า 500 เมตร และกว้าง 3 - 6 เมตร

(2) ถนนเป็นแลนด์มาร์ก (Landmark) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) ถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการพัฒนา “ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม” โดยประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางและนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

1.3 ประชาสัมพันธ์เชิญชวนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณถนนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

1.4 จัดกิจกรรม และรณรงค์เพื่อพัฒนา ปรับปรุง ดูแล และรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณถนน ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และประชาชนโดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ (บัวตอง เฟื่องฟ้า (สีชมพูเข้มหรือสีแดง) ชมพูพันธุ์ทิพย์ ตะแบก อินทนิลบก ฯลฯ) หรือไม้ยืนต้นประจำท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด (ทองกวาว เสลา สารภี สะเดา สัก จามจุรี มะขาม นนทรี บุนนาค ฯลฯ) เพื่อให้ดูร่มรื่น และสวยงามทั้งสองข้างทางถนน

(2) ปรับปรุงทิวทัศน์สองข้างทางให้สะท้อนถึงวัฒนธรรม วิถีชุมชน หรือเอกลักษณ์ของชุมชน

(3) มีการดูแลสิ่งแวดล้อมของถนนอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการรักษาความสะอาด การจัดเก็บขยะ การคัดแยกขยะให้กลมกลืนกับสภาพ และมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินการอย่างชัดเจน

(4) กรณีไหล่ทาง หรือสองข้างทางของถนน ควรมีการจัดระบบการระบายน้ำโดยใช้หลักการธนาคารน้ำใต้ดิน (ระบบปิด) ไปดำเนินการ เพื่อให้มีการระบายน้ำที่รวดเร็ว

1.5 ประกาศ “ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม” ระดับพื้นที่ และรายงานผลการดำเนินงาน

2. ระดับอำเภอ/จังหวัด (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ/จังหวัด) ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำ และประสานการปฏิบัติในระดับพื้นที่ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4.2 แนวทางโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข: พัฒนาวัดด้วยแนวทาง 5ส. ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมของ อปท.

กิจกรรม 5 ส. เป็นปัจจัยพื้นฐานการบริหารคุณภาพ ที่จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในที่ทำงานให้เกิดบรรยากาศที่นำทำงาน เกิดความสะอาดเรียบร้อยในสำนักงาน ถูกสุขลักษณะ ทำให้พนักงานสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ สร้างทัศนคติที่ดีของพนักงานต่อหน่วยงาน

กิจกรรม 5 ส. เป็นกลยุทธ์อีกวิธีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ เป็น กิจกรรมที่ทำแล้วเห็นผลเร็วและชัดเจน นอกจากนั้นกิจกรรม 5 ส. จะเป็นพื้นฐานในการนำวิธีการบริหารใหม่ๆ เข้ามาใช้ในอนาคตต่อไป

กิจกรรม 5 ส. เป็นแนวทางการจัดระเบียบเรียบร้อยในที่ทำงานก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดีปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย นำไปสู่การเพิ่มผลผลิต

- **ส1 : สะสาง** คือ การแยกของที่ต้องการ ออกจากของที่ไม่ต้องการและขจัดของที่ไม่ต้องการทิ้งไป
- **ส2 : สะดวก** คือ การจัดวางสิ่งของต่างๆ ในที่ทำงานให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวก และ ปลอดภัย
- **ส3 : สะอาด** คือ การทำความสะอาด เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน
- **ส4 : สุขลักษณะ** คือ สภาพหมดจด สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ และรักษาให้ตลอดเวลา
- **ส5 : สร้างนิสัย** คือ การอบรม สร้างนิสัยในการปฏิบัติงานตามวินัย ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

1. วิธีดำเนินการ

1.1 แบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการนำการทำกิจกรรม โดยทุกพื้นที่จะต้องกำหนดแผนปฏิบัติการในการจัดทำ 5ส เช่น ส2 สะดวก และ ส3 ทำความสะอาดให้ทำทุกวัน ในส่วนของ ส1 สะสาง อาจทำทุกวันพระ หรือ เดือนละ 1 ครั้ง ฯลฯ

1.2 หัวข้อต่างๆ ที่ควรมีอยู่ในการดำเนินกิจกรรม 5ส คือ

(1) รายละเอียดกิจกรรม เป็นการกำหนดกิจกรรมในเรื่อง 5ส ของพื้นที่ว่ามีอะไรบ้างตามขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5ส

(2) ระยะเวลาดำเนินการ จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าช่วงใดจะทำอะไร ใช้เวลาเท่าไรในการดำเนินงาน

(3) ผู้รับผิดชอบในแต่ละหัวข้อ

(4) มีการประชุมของสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

(5) จัดให้มีการประเมินความคืบหน้าของการดำเนินกิจกรรม

2. การเผยแพร่กิจกรรม

นำภาพกิจกรรม การดำเนินงานตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข : พัฒนาวัดตามแนวทาง 5ส. ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ใน Facebook กลุ่มชื่อ “1 ท้องถิ่น 1 ศาสนสถาน ประชา รัฐ สร้างสุข”

4.3 แนวทางการดำเนินโครงการ “ห้องน้ำท้องถิ่นสะอาดและปลอดภัย”

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริการสาธารณะดังกล่าว จึงได้กำหนดให้การพัฒนาห้องน้ำสาธารณะในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน เพื่อมอบเป็นของขวัญปีใหม่ให้กับประชาชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ห้องน้ำสาธารณะเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคติดต่อ และเพื่อความพึงพอใจของประชาชน และนักท่องเที่ยว โดยเน้นพัฒนาส้วมสาธารณะให้ได้มาตรฐาน 3 เรื่อง คือ สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย

1.1 สะอาด หมายถึง ห้องน้ำจะต้องได้รับการดำเนินการให้ถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitation Conditions) เช่น ห้องน้ำและสุขภัณฑ์ทั้งหมดจะต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น มีวัสดุ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการ เช่น น้ำสะอาด สบู่ล้างมือ กระดาษชำระเพียงพอ การเก็บ กัก หรือบำบัดสิ่งปฏิกูลถูกต้องและมีสภาพแวดล้อมสวยงาม ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ใช้บริการ

1.2 เพียงพอ หมายถึง ต้องมีห้องน้ำให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการรวมถึง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ และห้องน้ำต้องพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

1.3 ปลอดภัย หมายถึง ผู้ใช้บริการจะต้องปลอดภัยขณะใช้ห้องน้ำ เช่น สถานที่ตั้งต้องไม่เปลี่ยว จัดห้องน้ำแยกเพศชาย – หญิง

1. วิธีดำเนินการ

1.1. จังหวัดซักซ้อมแนวทางการดำเนินงานโครงการ “ห้องน้ำท้องถิ่นสะอาดและปลอดภัย” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบ

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาห้องน้ำสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ ห้องน้ำในสำนักงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานีขนส่ง อาคารอเนกประสงค์ ตลาด สวนสาธารณะ และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อความพึงพอใจของประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยเน้นพัฒนาห้องน้ำสาธารณะให้ได้มาตรฐาน 3 เรื่อง คือ สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย ตามเกณฑ์มาตรฐาน ๓ ด้าน ๑๖ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

(1) เกณฑ์ด้านความสะอาด (Healthy:H)

(1.1) พื้น ผนัง เพดาน โถส้วม ที่กีดโถส้วม โถปัสสาวะ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

(1.2) มีน้ำใช้สะอาด เพียงพอ และไม่มีลูกน้ำยุง ภาชนะเก็บกักน้ำ ชันตักน้ำ สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

(1.3) มีกระดาษชำระเพียงพอต่อการใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ (อาจจำหน่ายหรือบริการฟรี) หรือสายฉีดน้ำที่สะอาด อยู่ในสภาพดี และใช้งานได้

(1.4) อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ กระจก สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี และใช้งานได้

(1.5) สบู่ล้างมือ พร้อมให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

(1.6) ถังรองรับมูลฝอย สะอาด มีฝาปิด อยู่ในสภาพดี ไม่รั่วซึม ตั้งอยู่ในบริเวณอ่างล้างมือ หรือบริเวณใกล้เคียง

(1.7) มีการระบายอากาศดี และไม่มีกลิ่นเหม็น

(1.8) สภาพท่อระบายสิ่งปฏิกูลและถังเก็บกักไม่รั่ว แตก หรือชำรุด

(1.9) จัดให้มีการทำความสะอาด และระบบการควบคุมตรวจตราเป็นประจำ

(2) เกณฑ์ด้านความเพียงพอ (Accessibility:A)

(2.1) จัดให้มีส่วนนั่งราบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์และประชาชนทั่วไปอย่างน้อยหนึ่งที่นั่ง

(2.2) ห้องน้ำสาธารณะพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

(3) เกณฑ์ความปลอดภัย (Safety:S)

(3.1) บริเวณที่ตั้งห้องน้ำต้องไม่อยู่ที่ลึบตา/เปลี่ยว

(3.2) กรณีที่มีห้องน้ำตั้งแต่ ๒ ห้องขึ้นไป ให้แยกเป็นห้องสำหรับชาย หญิง โดยมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน

(3.3) ประตู ที่จับเปิด - ปิด และที่ล็อคด้านในสะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

(3.4) พื้นห้องน้ำแห้ง

(3.5) แสงสว่างเพียงพอ สามารถมองเห็นได้ทั่วบริเวณ

1.3 ประชาสัมพันธ์เชิญชวนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนร่วมกันพัฒนาห้องน้ำสาธารณะต่างๆ ให้สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย

1.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องน้ำสาธารณะต่างๆ ให้สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย

1.5 รายงานและติดตามผลการดำเนินการ

มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ

มาตรการที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 80 มีการรายงานข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (มผ.2) ผ่านระบบสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	1.1 มีการอบรมเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจวิธีการรายงานข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (มผ.2) ผ่านระบบสารสนเทศของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	- สธ. - จังหวัด	- สธ. - จังหวัด - อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	1.2 มีการตั้งคณะทำงานและประชุมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนมีการรายงาน	อปท.	● จังหวัด - ภาคเอกชน ● ภาคประชาชน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย	- มีตัวอย่างการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย	- สธ.	- มท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
3. จังหวัดมีการประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง	- จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จังหวัด	- จังหวัด	- สธ. - ภาคเอกชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
4. การจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการประชุมดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนในพื้นที่อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง	4.1 จังหวัดจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด	- จังหวัด	- สจจ.
	4.2 อำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะสนับสนุนการปฏิบัติงานของ อปท. ในเขตอำเภอ	- อำเภอ	- ปค. - สจจ.
	4.3 อปท. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับ อปท. ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในระดับพื้นที่ โดยคณะกรรมการระดับ อปท. จะต้องไปจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนและบริเวณจุดรวบรวมขยะหมู่บ้าน/ชุมชน		

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ 3x ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ ให้เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างน้อย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ละ 1 โครงการ	5.1 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์วิธีการนำขยะไปใช้ ประโยชน์ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านหรือสถานีวิทยุของรัฐ กระตุ้นหมู่บ้าน/ชุมชนเห็นประโยชน์ 3x (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่)	- จังหวัด - อำเภอ - อปท.	- อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	5.2 จังหวัดจัดประชุมนายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการใน จังหวัด เพื่อให้เกิดความเข้าใจและช่วยเป็นผู้นำในการบูรณา การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่	- จังหวัด	- อำเภอ - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	5.3 จัดประชุมผู้บริหาร ปลัด อปท. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มอบหมายนโยบายการบริหารจัดการขยะในระดับอำเภอ	- อำเภอ	- อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	5.4 อปท. จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาลังขยะ โต๊ะ แก้วอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า เต้าเผาไร้ควัน ไม้เดือน ดินทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น	- อปท. - หมู่บ้าน/ชุมชน	- สจจ. - สจอ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	5.5 อปท. จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่า ของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น ผ้าป่ารีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรม ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว	- อปท.	- จังหวัด - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ 3x ใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ ให้เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างน้อย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ละ 1 โครงการ	กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะ โรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น		
	5.6 ขอความร่วมมือ “ประชาชน” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ ภาคประชาชน (ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด) ร่วม ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และบรรจุภัณฑ์ใช้ถุงผ้า	- สด.	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - ภาคเอกชน - ภาคการศึกษา - ภาคศาสนา - ภาคประชาสังคม - ภาคประชาชน
	5.7 สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอย รายย่อย เช่น ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามา บริการในหมู่บ้าน/ชุมชน	- อปท.	- ปค. - สด. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
6. ขยะเปียกถูกคัดแยกและจัดการ โดยผู้ผลิตขยะ แบ่งเป็น 2 เป้าหมาย ดังนี้			

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง				
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	
6.1 คริวเรือร้อยละ 100 ที่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนได้ ได้รับการส่งเสริมให้จัดทำถังขยะเปียก	6.1.1 อปท. สํารวจข้อมูลครัวเรือนมีความพร้อมและไม่มีความพร้อมทำถังขยะเปียก	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน	
	6.1.2 อปท. แนะนำ ส่งเสริม และขอความร่วมมือให้ครัวเรือนจัดทำถังขยะเปียก สำหรับครัวเรือนที่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนได้ รวมถึงสาธิตวิธีการใช้งาน	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน	
	6.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 มีการจัดทำถังขยะเปียกรวม และมีการจัดเก็บขยะเปียกที่ครัวเรือนคัดแยกไว้ อย่างน้อย 1 แห่ง (สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนได้)	6.2.1 อปท. จัดทำประกาศขอความร่วมมือประชาชนที่มีความต้องการนำขยะเปียกไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยอินทรีย์ และลงทะเลเบียนเพื่อเชิญชวนนำขยะไปใช้ประโยชน์	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
		6.2.2 อปท. จัดทำถังขยะเปียกรวมสำหรับครัวเรือนที่ไม่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนได้ และจัดทำแผนเก็บขนประกาศให้ประชาชนทราบ	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	6.2.3 อปท. จัดเก็บขยะเปียกที่ครัวเรือนคัดแยกไว้ดำเนินการตามกระบวนการต่อไป	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน	

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
7. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 40 ถูกนำไปใช้ประโยชน์	7.1 อปท. จัดกิจกรรมให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์ และสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในพื้นที่ ในเรื่อง 3Rs หรือ 3 ช. วิธีการลดคัดแยกขยะ วิธีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์	- อปท.	- สจร. - จังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	7.2 อปท. จัดกิจกรรม การลดปริมาณ การคัดแยก และการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ ผ่านรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ผ้าป่ารีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ฯลฯ	- อปท.	- สจร. - จังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	7.3 สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด อปท. และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถานบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ 3Rs หรือ 3 ช. คือ วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้แก่เด็ก นักเรียน และนักศึกษา และการอำนวยความสะดวกให้แก่โรงเรียน สถานศึกษา วัด	- สถานศึกษาในสังกัด อปท. ทุกแห่ง - อปท.	- สจร. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
7. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 40 ถูกนำไปใช้ประโยชน์	หรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยการจัดตั้งภาชนะรองรับแบบแยกประเภท ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ		
	7.4 ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน (ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด) ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และบรรจุภัณฑ์ให้ใช้ถุงผ้า	- สธ.	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	7.5 สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย อาทิ ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน	- อปท.	- ปค. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	7.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและ ให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชน ในการใช้ถุงผ้าแทน	- อปท.	- จังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมจังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	7.7 จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	- อปท.	- จังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
8. การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเพื่อนำขยะที่คัดแยกแล้วไปจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า เช่น ตลาดนัดขยะ ฯลฯ โดยสามารถพิจารณานำเอามาใช้ประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนรวมได้ อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 กลุ่ม และมีการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 1 โครงการ	- อปท. ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สมัครใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่มและนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อ หรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	- อปท.	- ปค. - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
9. คริวเรือน ร้อยละ 60 เข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย	- อปท. “รับสมัครอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)” และอบรมให้ความรู้จัดตั้งเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือโดยสมัครใจ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง	- อปท.	- สจ. - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย “อาสาสมัครรักษาดูโลก” อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง	- อปท. มีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์จิตสำนึกบริหารจัดการขยะมูลฝอย ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมการจัดการมูลฝอยของชุมชน เริ่มจากการลดการเกิดมูลฝอย คัดแยกมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากมูลฝอย และรวบรวมมูลฝอย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการเก็บขนของ อปท. 2) การจัดกิจกรรมการรรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น นัดเวลาเก็บขนมูลฝอย เก็บกวาดมูลฝอย 3) สอดส่องดูแล ฝักระวัง และรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ 4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลิกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ	- อปท.	- สถ. - สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 2 ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย “อาสาสมัครรักษาดูโลก” อย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง	5) เป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ภาคราชการ ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน 6) มีการรณรงค์การจัดเก็บขยะอิเล็กทรอนิกส์ตลอดทั้งปีตามโครงการมือถือเก่าไป ชีวิตใหม่มา		

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 3 การจัดการขยะกลางทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทในสถานที่สาธารณะ	11.1 สำรวจสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อประเมินสถานการณ์และเตรียมการจัดหาภาชนะ	- อปท.	- สจจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	11.2 จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกแห่ง	- อปท.	- สจจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	11.3 จัดหายานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	- อปท.	- สจจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	11.4 ตรวจสอบและป้องกันมิให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนส่งขยะมูลฝอย ตกหล่นรั่วไหลออกจากรถเก็บขนขยะมูลฝอย	- อปท.	- สจจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	11.5 การทำความสะอาดยานพาหนะให้มีความสะอาดเป็นประจำทุกครั้งที่มีการขนส่งขยะ	- อปท.	- สจจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
12. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 80 มีการวางระบบการเก็บขนมูลฝอยให้สอดคล้องกับพื้นที่ (เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขน)	12.1 มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขน	- อปท.	-ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	12.2 ทำประชาพิจารณ์ เพื่อแจ้งให้ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน	- อปท.	-ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 4 การจัดการขยะปลายทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
13. ขยะอันตรายชุมชน ร้อยละ 100 ที่จัดเก็บและรวบรวมได้ ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	13.1 อปท. ประชาสัมพันธ์ประเภทขยะอันตรายชุมชน	- อปท.	- จังหวัด - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	13.2 อปท. ประกาศจตุรรวบรวมขยะอันตรายชุมชน และ วัน เวลาเก็บขน	- อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	13.3 เทศบาล/อบต. ประสาน อบจ. รวบรวม ขนส่งไปกำจัดตามหลักวิชาการ	- อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
14. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ร้อยละ 80 ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	14.1 ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นและผ่านกระบวนการคัดแยกแล้ว ถูกนำไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (sanitary landfill) การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน เช่น เชื้อเพลิง RDF เชื้อเพลิงเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การส่งเป็นวัตถุดิบให้โรงงานปูนซีเมนต์ เป็นต้น การเผาพร้อมระบบควบคุมมลพิษ การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพ (MBT) การกำจัดแบบผสมผสาน การฝังกลบแบบเทกองควบคุม หรือวิธีอื่นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ	- อปท.	- สดจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 4 การจัดการขยะปลายทาง			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	14.2 รวบรวมตัวเลขปริมาณขยะที่ อปท. เก็บขนไปกำจัดที่ระบบกำจัด หรือประสานขอตัวเลขปริมาณที่บ่อหรือระบบกำจัดของเอกชนที่ อปท. จ้างเก็บ/ขน/กำจัด เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. และรายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ สด.	- อปท.	- สดจ. - ทสจ. - สสภ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	14.3 ในกรณีที่พื้นที่นั้นๆ ไม่มีระบบการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้ อปท. ส่งเสริมประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยคำนึงความเหมาะสมของพื้นที่ โดยไม่ก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- อปท.	- สด. - ทสจ. - สสภ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
15. กลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ในแต่ละจังหวัด มีการดำเนินการกำจัดขยะหรือมีแผนการดำเนินการฯ โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด	15.1 กลุ่ม Clusters แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการขยะของกลุ่ม	- อปท.	- สดจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	15.2 คณะทำงานประชุมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และพิจารณาจัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่ม	- อปท.	- สดจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	15.3 จัดทำแผนดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยกลุ่ม Clusters	- อปท.	- สดจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	15.4 คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแผนของกลุ่ม Clusters	- อปท.	- สดจ. -ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 5 เป้าหมายอื่นๆ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีถนนอย่างน้อย 1 สายทาง ความยาวระยะทาง ไม่น้อยกว่า 500 เมตร เป็นถนนสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามแนวทางการดำเนินโครงการ “1 อปท. 1 ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม”	อปท. ร่วมกับประชาชนดำเนินกิจกรรม ดังนี้ 1) รักษาความสะอาด เก็บขยะบนถนนและบริเวณโดยรอบถนน 2) ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณถนนให้มีความสะอาด สวยงาม เช่น ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ หรือไม้ยืนต้นประจำท้องถิ่น 3) ติดตั้งหลอดไฟบริเวณถนนให้มีแสงสว่างเพียงพอ 4) ตัดแต่งกิ่งไม้ที่ยื่นออกมาบนถนน เพื่อไม่ให้เกิดบังสายตาเวลาขับรถ 5) กรณีไหล่ทางหรือสองข้างทางของถนน ควรมีการจัดระบบการระบายน้ำ โดยใช้หลักการธนาคารน้ำใต้ดิน (ระบบปิด) ไปดำเนินการ เพื่อให้มีการระบายน้ำที่รวดเร็ว	- อปท.	- สถจ. - อำเภอ - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 5 เป้าหมายอื่นๆ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
17. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ต้องมีการจัดทำโครงการ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 วัด ประชาธิปไตย สร้างสุข 5 ส. อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ	อปท. ร่วมกับชุมชนรอบวัดจัดกิจกรรมวันทำความสะอาดใหญ่ (Big Cleaning Day) โดยเน้นจุดสำคัญภายในวัด ดังนี้ 1) ป้ายต่างๆ เช่น ป้ายชื่อ ทางเข้าวัด ป้ายบอกประวัติของสถานที่สำคัญ เป็นต้น 2) ถนนทางเข้าและถนนภายในวัดควรดูแลถนนให้ราบเรียบ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ สะอาด ไม่มีขยะ 3) ลานวัด ควรทำความสะอาด และดูแลลานวัดให้ราบเรียบ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ 4) พระพุทธรูปและรูปเคารพพระพุทธรูป ควรดูแลความสะอาด หากพบพระพุทธรูปที่ชำรุด ควรจัดการรวบรวมไว้ที่ฐานพระพุทธรูป หรืออาจขอขมาและขุดหลุมฝังในที่เหมาะสม 5) ศาลาการเปรียญและหอสวดมนต์ ควรดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่พุทธศาสนิกชน 6) ใต้ถุนอาคาร เป็นจุดที่ส่วนใหญ่จะมีกองขยะ เศษไม้ เศษวัสดุ น้ำขัง ทำให้เกิดยุง สัตว์ร้าย สัตว์มี	- อปท.	- สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 5 เป้าหมายอื่นๆ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
17. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ต้องมีการจัดทำโครงการ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 วัด ประชาธิปไตย สร้างสุข 5 ส. อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ	พิษ หนู แมลง เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดพาหะนำโรค จึงควรดูแลให้สะอาด หาสถานที่เก็บข้าวของให้เป็นสัดส่วน 7) การกำจัดขยะในทางระบายน้ำ เพื่อจะได้ไม่มีเศษวัสดุ ขยะ ขวางทางน้ำ ทำให้ตันเขิน ทำเขตอภัยทานสัตว์น้ำ 8) สัตว์เลี้ยงในวัด เนื่องจากชาวบ้านนำสัตว์เลี้ยงที่ไม่ต้องการไม่ว่าจะเป็นสุนัข แมว หรือสัตว์อื่นๆ มาปล่อยที่วัดให้เป็นภาระของพระภิกษุสงฆ์ 9) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่างๆ ของใช้ภายในวัด เช่น ถ้วย ชาม โถข้าว ช้อน ส้อม มีจำนวนมาก หากเก็บไม่เป็นระเบียบจะทำให้ใช้เวลาในการค้นหา ตามหลัก 5ส จะต้องหาได้ภายใน 30 นาที และจะใช้พื้นที่ในการเก็บน้อย เป็นระเบียบ สวยงาม 10) อาคารเสนาสนะที่ไม่ได้ใช้งาน ควรมีการบูรณะให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 11) ถังขยะทั่วไป ควรให้มีถังขยะที่มีความเหมาะสมกลมกลืนกับสถานที่และวางไว้ในที่ที่		

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 5 เป้าหมายอื่นๆ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
17. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 ต้องมีการจัดทำโครงการ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 วัด ประชาธิปไตย สร้างสุข 5 ส. อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ 1 โครงการ	เหมาะสม เช่น ทำเป็นต่อไม้เทียม ทำเป็นถังขยะแยกประเภทและมีรูปกำกับ 12) ถังขยะเปียก ให้จัดทำถังขยะเปียกแยกต่างหากจากถังขยะทั่วไป 13) สุขา ควรดูแลรักษาห้องน้ำให้สะอาดอยู่เสมอ และหมั่นดูแลรักษา หากชำรุดให้รีบซ่อมแซม 14) ที่วางร่ม เพื่อให้เป็นระเบียบและทำให้ใช้เนื้อที่ในการจัดเก็บน้อยและหยิบใช้ได้สะดวก 15) ที่วางรองเท้า สำหรับผู้ที่มาสักการะบูชาจัดวางรองเท้าให้เป็นระเบียบ 16) จุดสำคัญอื่นๆ ตามความเหมาะสม		
18. ห้องน้ำสาธารณะร้อยละ 100 ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานที่สาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่	อปท. พัฒนาห้องน้ำสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยเน้นพัฒนาห้องน้ำสาธารณะให้ได้มาตรฐาน 3 เรื่อง คือ สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) เกณฑ์ด้านความสะอาด พื้น ผนัง เพดาน โถ ส้วม โถปัสสาวะ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดีใช้งานได้ มีน้ำใช้สะอาด เพียงพอ และไม่มี	- อปท.	- สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 5 เป้าหมายอื่นๆ			
เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีการจัดการตามแนวทางการดำเนินโครงการ “ห้องน้ำท้องถิ่นไทย สะอาด ปลอดภัย ปลอดภัย”	ลูกน้ำยุง ภาชนะเก็บกักน้ำ ชันตักน้ำสะอาด มีกระดาษชำระเพียงพอต่อการใช้งาน สายฉีดน้ำสะอาด อยู่ในสภาพดี อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ ไม่มีคราบสกปรก สบู่ล้างมือพร้อมใช้ตลอดเวลา ถังรองรับมูลฝอยสะอาด มีฝาปิด ไม่รั่วซึม มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นเหม็น ท่อระบายสิ่งปฏิกูลและถังเก็บกักไม่รั่วแตก หรือชำรุด มีการทำความสะอาดเป็นประจำ 2) เกณฑ์ด้านความเพียงพอ จัดให้มีส้วมนั่งราบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์และประชาชนทั่วไปอย่างน้อย 1 ที่ ห้องน้ำสาธารณะต้องพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ 3) เกณฑ์ความปลอดภัย บริเวณที่ตั้งห้องน้ำต้องไม่อยู่ในที่ลับตา กรณีที่มีห้องน้ำตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ให้แยกเป็นห้องน้ำสำหรับชาย หญิง โดยมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน ประตูที่จับเปิด - ปิด และที่ล็อคด้านในสะอาด อยู่ในสภาพดี พื้นห้องน้ำแห้ง และแสงสว่างเพียงพอ สามารถมองเห็นได้ทั่วบริเวณ		

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 6 ส่งเสริมและสนับสนุนการการจัดการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง		
กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
รณรงค์ ประชาสัมพันธ์การลด คัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอย่างเป็นรูปธรรม	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท. - สธ. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอในสำนักงาน	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท./ สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมโครงการการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	- มท./สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยทุกระดับ	- กระทรวงศึกษาธิการ - ทุกสถานศึกษาสังกัด อปท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการที่ 6 ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง		
กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
สร้างความรู้ความเข้าใจเชิงรุกอันดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชนในประเด็นปัญหาเรื่องการก่อสร้างระบบการกำจัดขยะมูลฝอยและผลกระทบด้านต่าง ๆ จากการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ	- สธ.	- วท./คพ. /พพ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	- อปท.	- สธ./ภาคเอกชน
อบรมและพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ	- สธ. - อปท.	- ทส. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและประชาชนในพื้นที่ ในการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย	- จังหวัด - สธ.	- ทส. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
สร้างกลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมร่วมจากภาคประชาชน	- จังหวัด	- สธ. - ภาคประชาชน
ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น เช่น หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน ชุมชนสถาน	- คณะกรรมการกลางจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	- มท./สธ. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม